

DAN CERNOVODEANU
*Emblemele statului rus
și apoi bolșevic
în perioada 1917–1922*

*Comunismul
văzut din
interior*

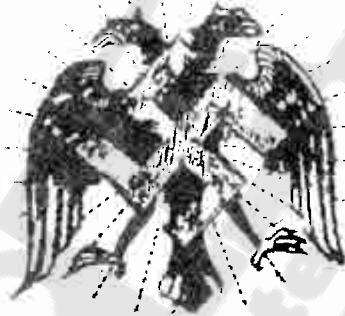
Profundele transformări politice și sociale din Rusia odată cu declanșarea revoluției din 1917, și-au găsit un ecou și în domeniul emblematicii de Stat, ce urmărea să simbolizeze și grafic aceste transformări, înlocuind vechile însemne heraldice ale Imperiului țarist (vezi fig. 1).

Astfel, prima emblemă, adoptată de Guvernul Provizoriu Rus, condus de Aleksandr Feodorovici Kerenski, din perioada lunie – Octombrie 1917. (vezi fig. 2), conserva încă anumite reminiscențe din stema imperială a țării, în sensul că nu renunța la acvila bicefală, de origine bizantină, din armeriile defunctei monarhii a Romanovilor, numai că, de astă dată, pasărea himerică neagră, era deposedată atât de coroana centrală și de cele ce timbrau cele două capete ale sale, cât și de colanul Sf. Andrei, ca și de atributele suveranității – sceptra și globul crucifer – ce purtase anterior în ghiare. Un element inedit al acestei embleme consta într-o svastică inversată (anti-svastică) și plasată oblic, ce broșa peste trupul acvilei. Fascicule de raze, emanând de pe flancurile pasării cu două capete, completau aspectul acestui prim însemn de Stat, adoptat după proclamarea Rusiei ca republică. Prezența svastice ne-am putut-o explica prin faptul că, străvechi simbol religios indian, el reprezenta originea ariană a popoarelor stabilite în Europa după migrația lor din Asia, popoare printre care se numărau și Slavii. Firește, la epoca respectivă (anul 1917), svastice nu i se atribuiseră încă rolul de a constitui simbolul nazismului hitlerist, dar considerăm ciudat faptul că guvernul lui Aleksandr Kerenski să preia un asemenea însemn, ce avea doar o vagă tradiție în emblematica europeană de până atunci. E posibil ca după modelul rus, să se fi inspirat, la aceeași epocă, și svastica albastră ce apare în emblematica Finlandei, sau cea roșie, din emblematica Letoniei. Dar aceste două svastice nu vor fi inversate și nici plasate oblic. Ceea ce socotim că este un fapt insolit, constă în împrejurarea că, 16 ani mai târziu, respectiva cruce cu brațele frânte, în aceeași postură ca aceea din emblema Rusiei din perioada guvernării lui Kerenski, să devină atributul convențional al însuși regimului

Dan Cernovodeanu

1. Emblema regimului țarist

2. Emblema regimului Kerenski

Comunismul a deschis poarta fascismului

national-socialist din Germania, ce va lupta – după cum se știe – cu înverșunare împotriva celui comunist din U.R.S.S.

După căderea lui Kerenski în urma așa numitei „revoluției din Octombrie” din același an, guvernul bolșevic, condus de Lenin, va adopta în Martie 1918, o altă emblema de Stat, de data aceasta a Republicii Socialiste Federative Sovietice Ruse, alcătuită din nou din elemente în contradicție cu ideile profesate de bolșevicii ajunși atunci la putere. Astfel, noua emblema (vezi fig. 3) se prezenta sub forma unei cunune de spice de grâu, cu șase legături, din care cinci dintre ele purtau fiecare câte o inițială, în caractere slavone, a numelui noii orânduirii comuniste P C F C P (Republica Socialistă Federativă Sovietică Rusă). În interiorul cununii erau figurate seceră și ciocanul, așezate în cruce, iar în bordură, se afla înscrisă binecunoscuta deviză, deasemenea în limba rusă, „Proletari din toate țările, uniți-vă!” Cununa din spice de grâu se găsea așezată pe un cartuș de tradiție barocă, la baza căruia se distinge cifra romană III, putând semnifica cea de-a III-a Internațională Comunistă (Komintern), creată la acea epocă. Tot cartușului îi aparține și o urnă cu două toarte, din care iese o flacără stilizată. Elementul surpriză a acestei embleme bolșevice îl constituie prezența a două securi consulare cu tăsurile în afară, încrucisate în spatele cartușului, prezentă ce se explică prin faptul că ele au fost, în secolul al XVIII-lea, unul dintre simbolurile marelui revoluționar francez din 1789, însă folosirea lor într-o emblema comunistă este contradictorie, de vreme ce revoluția rusă din 1917 a fost de esență proletară și nu burgheză ca cea franceză. În plus, la un an după apariția însemnului ce am descris și analizat, emanat din inițiativa guvernului lui Lenin, se produce în Italia întemeierea partidului fascist al lui Benito Mussolini, care era logic să adopte o fascie ca însemn simbolic, ce devine, după marsul asupra Romei din 1922 și preluarea puterii de către Mussolini, una dintre

Emblema bolșevică în care se disting clar fasciile, devenite ulterior emblema fascistă

Comunismul văzut din interior

emblemele însăși a Italiei fasciste, fiind vorba, din nou de un regim politic diametral opus comunismului.

Dar ne aflăm încă în Martie 1918, iar emblema bolșevică în cauză va fi reluată 4 luni mai târziu, la 10 Iulie 1918, însă cu un adaos: în cununa cu secera și ciocanul în crucis, va mai apare un nou element și anume, un disc solar la orizont (deci reprezentat pe jumătate), ce emană, în evantai, fascicole de raze. Noua compoziție figurează pe coperta primei Constituții a Republicii Socialiste Federative Sovietice Ruse din data susmenționată și va continua ulterior să fie folosită ca emblema a R.S.F.S.R. Soarele radiant a fost după aceea impus și adoptat în emblemele celor 15 republici socialiste sovietice, alcătuind de la 1922 încoace teritoriul U.R.S.S. Mai târziu, după cel de-al doilea război mondial, același astru emanând raze a fost deasemenea impus în emblemele de Stat create în multe dintre țările din Sud-Estul european, satelizate la acea epocă de Sovietici, printre care – din nefericire – și România.

Însă, în 1922, când s-a realizat emblema U.R.S.S., firește fasciile și alte elemente împrumutate heraldicei (precum cartușul cu urna cu flacără și ramurile cu frunze de laur), au fost eliminate din noua compoziție grafică sovietică, fiind introduse în conținutul ei, steaua roșie în cinci colțuri, precum și globul pământesc peste care brosează în crucis secera și ciocanul, vădind pretenția comunismului, simbolizat prin cele două unelte proletare, să domine întreaga noastră planetă. Din fericire, după experimentul ratat al acestei nefaste doctrine ce s-a dovedit falimentară, pericolul de comunizare a fost, să sperăm, definitiv înlăturat de pe planeta noastră.

Comunismul văzut din interior

Comunismul văzut din interior